

ลักษณะที่ ๕๗ ลักษณะเบ็ดเตล็ด

๑๖๖๐

บทที่ ๑๓

การรายงานตนเมื่อถูกอ้างเป็นพยาน

ข้อ ๑ เนื่องจากเคยปรากฏว่า ข้าราชการตำรวจที่ถูกอ้างเป็นพยานในคดีอาญา บางคนเบิกความและเลือกแตกต่างกับถ้อยคำของตนเองที่ให้ไว้ในชั้นสอบสวนหรือพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ มาด้วยกันให้การคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง กระทำให้เป็นที่ระวางสงสัยในถ้อยคำนั้นเป็นเหตุให้เสียความเที่ยงธรรม และบางทีก็เป็นผลให้ตำรวจผู้นั้นเองต้องมีโทษฐานแจ้งความเท็จหรือเบิกความเท็จได้ พฤติการณ์เช่นนี้ไม่เป็นที่พึงปรารถนาในทางการตำรวจ

ให้พึงเข้าใจว่า การรักษาความสงบเรียบร้อยนั้นเป็นหน้าที่อันสำคัญของตำรวจ ตำรวจจึงระลึกอยู่เสมอว่า ตนมีหน้าที่ในการนี้ยิ่งกว่าบุคคลอื่นในการที่จะต้องดูแลรักษาเหตุการณ์ด้วยความระมัดระวังให้เหมาะสมกับหน้าที่ เมื่อประสบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็ต้องพยายามสังเกต และจดจำพฤติการณ์นั้นไว้โดยละเอียดและด้วยความเที่ยงธรรมเพื่อประโยชน์ดังว่านี้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องอบรมตำรวจในบังคับบัญชาของตนให้ผู้มีไหวพริบรู้จักสังเกตการณ์ที่ควรต้องสังเกตและจดจำอย่าให้เป็นจำลึกลับที่ควรระวัง แต่ตนเองมิได้สนใจสังเกตหรือจดจำไว้ ครั้นถูกซักถาม ก็ให้ถ้อยคำที่ถูกต้องไปไม่ได้ บางคราวก็ให้การพ้อให้พ้นตัวเช่นนี้เป็นต้น ไม่ควรที่จะให้มีอยู่ในนิสัยของตำรวจเป็นอันขาด เมื่อไม่รู้ไม่เห็นหรือจำไม่ได้กับออกไปตามตรงก็ยังคงกล่าวบอกส่ง ๆ ไป หรือบอกเพื่อให้อวดหรือแสดงให้เห็นว่าตนรู้เห็นเหตุการณ์ที่ถ้วนตลอดในข้อที่ซักถามซึ่งไม่เป็นความจริง อีกประการหนึ่งสิ่งเฉพาะหน้าที่ควรระวังนั้นแท้ ๆ โดยมิต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษอย่างใด หรือได้รู้เห็นมาแล้ว แต่มิได้เอาใจใส่ที่จะสังเกตหรือจดจำไว้ ครั้นถึงเวลาให้ถ้อยคำหรือเบิกความก็ว่าไม่รู้ไม่เห็นจำไม่ได้ ดังนี้ก็ไม่สมควรกับหน้าที่ของตำรวจผู้รักษาความสงบเรียบร้อยที่ดี ตำรวจจะต้องพยายามกระทำตนให้เป็นผู้มีไหวพริบไหวพริบต่อเหตุการณ์ รู้จักสังเกตในสิ่งที่จะควรสังเกต และจดจำไว้เพื่อความเที่ยงธรรมในหน้าที่ เมื่อถูกซักถามก็ควรถือเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ได้โดยปราศจากสงสัย ฉะนั้น ให้ผู้บังคับบัญชามั่นอบรมตำรวจในเรื่องนี้ และถือเป็นการสำคัญส่วนหนึ่งในหน้าที่ของตำรวจด้วย

ข้อ ๒ เมื่อมีอำนาจการตำรวจถูกอ้างเป็นพยานในคดีอาญา ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อถูกอ้างที่พนักงานอัยการอ้างตำรวจเป็นพยาน ถ้าผู้ถูกอ้างเป็นนายตำรวจชั้นประทวนและอาสมัคร ให้เขียนหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาผู้ทำการสอบสวนในคดีนั้น หรือสารวัตรหรือผู้บังคับกองเรือนผู้จะเป็นพยานที่รู้เห็นความจริงของตนที่ได้ให้การไว้ในการสอบสวนเพื่อป้องกันการหลงลืม แต่ก็เป็นผลดีต่อความยุติธรรมด้วยถ้าผู้ถูกอ้างเป็นพยานแล้ว เป็นหน้าที่ของนายตำรวจที่ถูกอ้างนั้นเตรียมตัวเป็นพยานด้วยวิธีที่ตนได้ไปดำเนินการ แม้ถึงกับประเด็นข้อใด ก็ให้ติดต่อกับพนักงานอัยการผู้ว่าคดีในคดีนั้น

(๒) ถ้าจำเลยในคดีที่พนักงานอัยการฟ้องได้อ้างว่าตำรวจคนใดเป็นพยานจำเลยในคดีอาญา

ก. คดีธรรมดา ให้ตำรวจที่ถูกจำเลยอ้างรายงานชี้แจงข้อความที่ตนรู้เห็นต่อผู้บังคับบัญชาที่ปกครองโดยตรงในที่นั้นทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ วัน ถ้าไม่สามารถหรือไม่มีเวลาพอที่จะรายงานให้ทราบได้ตามกำหนดนี้ ก็ให้รายงานโดยเร็วที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ เมื่อผู้บังคับบัญชาโดยตรงรับรายงานทราบก็เป็นอันพอ แต่ถ้าปรากฏว่าเหตุผลที่จะเบิกความตามจำเลยอ้างนั้นเกี่ยวแก่ระเบียบทางการของกรมตำรวจแล้ว ถ้าเป็นตำรวจในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ให้ผู้บังคับบัญชานั้นเสนอไปจนถึงผู้กำกับหรือผู้บังคับการ นอกจากนี้ให้เสนอจนถึงสารวัตรพิจารณาอีกชั้นหนึ่ง

ข. คดีอุกฉกรรจ์ หรือคดีเกี่ยวกับการเมืองหรือคดีสำคัญซึ่งจำเลยมีอิทธิพลให้รายงานเหตุผลที่ตำรวจผู้ถูกอ้างเป็นพยานรู้เห็นเพียงใด จนถึงผู้บังคับการหรือผู้กำกับการดังกล่าวในท้ายของวรรคก่อน และให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับการหรือผู้กำกับการพิจารณาเสนอให้ผู้บังคับบัญชาเหนือทราบเป็นเรื่อง ๆ ไป

ข้อ ๓ คดีที่ราษฎรฟ้องเข้าราชการตำรวจในคดีอาญา เนื่องจากการกระทำการตามหน้าที่ ถ้าราษฎรอ้างตำรวจเป็นพยานให้ตำรวจผู้ที่จะเป็นพยานนั้นรายงานข้อความที่ตนรู้เห็นต่อผู้บังคับบัญชาของตนตามลำดับชั้น ถ้าเป็นตำรวจในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ให้รายงานถึงผู้บังคับการ เว้นแต่หน่วยใดมีผู้บังคับบัญชาเพียงชั้นผู้กำกับการก็ให้รายงานถึงผู้กำกับการ นอกจากนี้ให้รายงานถึงสารวัตร และให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับการ ผู้กำกับการหรือสารวัตรพิจารณาว่า การเป็นพยานนั้นเกี่ยวข้องกับระเบียบแบบแผนหรือเกี่ยวข้องถึงความเสื่อมเสียแก่กรมตำรวจแล้ว ให้เสนอรายงานนั้นจนถึงกรมตำรวจ

ปรากฏว่าพยานใจทักซึ่งเป็นนายตำรวจ ได้รับหมายนัดของศาลแล้วไม่ไปศาลและไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ศาลทราบ ทำให้ศาลต้องเลื่อนการพิจารณาคดีไปบ่อย ๆ เป็นเหตุให้การพิจารณาคดีของศาลต้องล่าช้า เสียหลายแก่การศาลและตัวคู่ความด้วย เพราะคดีบางเรื่อง หากพยานไปศาลก็อาจจะทำให้การพิจารณาพิพากษาเสร็จได้ในวันนี้ แต่เมื่อพยานส่วนมากที่เป็นนายตำรวจไม่ไปศาลตามวันนัดเช่นนั้น จึงทำให้คดีของศาลต้องค้างการพิจารณา อันเป็นเหตุให้คดีค้างพิจารณาของศาลอาญาค้างปีไปมากกว่าที่ควรจะเป็น

จึงให้นายตำรวจที่ต้องไปเป็นพยานศาล ขอให้ไปตามกำหนดนัด ถ้าหากมีเหตุขัดข้องก็ขอให้แจ้งให้ศาลออกหมายเรียกก่อนวันนัดพิจารณา

(หนังสือศาลอาญาที่ ๓๕๘๖/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๐๒ นำส่งโดยแจ้งความที่ ๒/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๐๓)

(กรมโยธา วรรค ๓ ข้อ ๓ สกเลิก โทษ ระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วย การรายงานคนเมื่อถูกอ้าง เป็นพยาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๐)